

Co po studiach – perspektywy dla absolwentów

Już od dawna matura nie wystarcza, aby znaleźć ciekawą pracę. Trzeba ukończyć studia – ofert kierunków jest mnóstwo – tylko jakie wybrać, aby mieć choć cień szansy, że znajdziemy po nich pracę, najlepiej w zawodzie oraz czy wykonywany zawód przyniesie nam satysfakcję i... wymierne korzyści?

Dzisiaj to, ukończony kierunek studiów, nie wskazuje nam, gdzie znajdziemy pracę. Warto także pamiętać, że studia potrafią zweryfikować dalsze plany życiowe. Niezależnie od wybranego kierunku oraz faktu czy spełni on nasze oczekiwania, dobrze jest wiedzieć, że studia jako takie na pewno nie zaszkodzą w planowaniu, rozwijaniu życia zawodowego. Niniejsze opracowanie oparte jest na analizach sytuacji oraz prognozach dotyczących przyszłości określonych grup zawodowych. Na zakończenie przytoczone zostały opinie zarówno pracodawców jak i przedstawicieli uczelni wyższych z terenu kraju.

Jak wybrać studia, by mieć chociaż większe szanse, że znajdziemy po nich pracę?

Polski Międzyresortowy Zespół Prognozowania Popytu na Pracę przygotował listę stu zawodów przyszłości, którym do 2010 r. nie powinno grozić. Według niej spokojne o swoją przyszłość mogą być osoby ze ścisłym i technicznym wykształceniem oraz pracownicy związani z nowymi technologiami i Internetem. Należy zauważyć, iż w związku z masową emigracją polskich pracobiorców za granicę podaż i popyt na rynku kwalifikacji zawodowych charakteryzuje się ogromną dynamiką i zmiennością. Warto także pamiętać, że takie popularne kierunki jak stosunki międzynarodowe politologia, europeistyka, administracja, psychologia, turystyka i rekreacja, dziennikarstwo, kulturoznawstwo i marketing pozwalają rozwijać wiedzę dosyć ogólną, nie gwarantują jednakże znalezienia pracy w wyuczonym zawodzie. Często dla pracodawcy decydujące znaczenie mają dwie rzeczy: doświadczenie oraz osobowość kandydata – a nie dyplom cieszącej się renomą uczelni, mimo że wykształcenie jest w niektórych obszarach zawodowych nieodzowne.

Rynek pracy otwiera się głównie na osoby dobrze radzące sobie w kontaktach z innymi ludźmi, czyli takie które potrafią pracować zespołowo, umieją odnaleźć się w sytuacji kryzysowej i nie boją się odpowiedzialności.

Przeszłością staje się długotrwała praca w jednej organizacji oraz zamknięte wykształcenie. Ciągła, ustawiczne podnoszenie kwalifikacji zawodowych staje się koniecznością. Podobnie jak kwestia elastyczności w zdobywaniu nowych umiejętności zawodowych wygląda sprawa lokalizacji miejsca pracy – wielokrotnie może zaistnieć potrzeba zmiany miejsca zamieszkania spowodowana awansem czy też nawet zmianą pracy.

Wybierając zawód lepiej opierać się na własnych zainteresowaniach i intuicji. Nie należy sugerować się i ulegać trendom rynkowym czy krótkotrwałej modzie. Osoba lubiąca swoją pracę zawsze będzie miała przewagę nad kimś, kto choć odebrał staranne wykształcenie to wykonuje swoje zadania z przymusu, na siłę. Dzięki rozwojowi technicznemu świat się zmniejsza, dlatego znajomość języków obcych staje się niezbędną. Warto już podczas studiów zdobywać doświadczenie zawodowe, uczestniczyć w szkoleniach, czynnie uczestniczyć w życiu organizacji studenckich. Osoby potrafiące zadbać o swój rozwój zawodowy są mile widziane i dobrze oceniane przez pracodawców; łatwiej im też zdobyć pracę czy zaadaptować się do nowego środowiska zawodowego.

Poniżej prezentujemy zestawienie najpopularniejszych kierunków studiów powstałe na podstawie raportu „Punkty na studia”, dodatku do "Gazety Wyborczej" z grudnia 2006 roku. Dane te są orientacyjne obejmują bowiem jedynie najpopularniejsze uczelnie. Autorzy wskazując najpopularniejsze kierunki, kierowali się ilością kandydatów, warto jednak zwrócić uwagę na kolumnę „Liczba kandydatów na miejsce” pomagającą określić, ilu kandydatów należało pokonać, by dostać na wymarzony kierunek.

Miejsce	Kierunek	Liczba kandydatów w roku akad. 2006/07	Liczba miejsc w roku akad. 2006/07	Liczba kandydatów na miejsce
1	PRAWO	25 167	3 561	7,07
2	PEDAGOGIKA	16 455	2 745	5,99
3	LEKARSKI	15 164	2 652	5,72
4	SOCJOLOGIA	13 593	1 560	8,71
5	POLITOLOGIA	12 819	1 640	7,82
6	FARMACJA	10 399	1 196	8,69
7	STOSUNKI MIĘDZYNARODOWE	10 389	1 150	9,03
8	PSYCHOLOGIA	9 823	715	13,74
9	ADMINISTRACJA	9 300	1 892	4,92
10	FIZJOTERAPIA	8 900	1 285	6,93
11	FINANSE I BANKOWOŚĆ	8 383	2 023	4,14
12	GEOGRAFIA	7 064	1 067	6,62
13	BIOTECHNOLOGIA	7 048	1 334	5,28
14	DZIENNIKARSTWO I KOMUNIKACJA SPOŁ.	6 602	475	13,90
15	TURYSTYKA	5 858	950	6,17
16	EUROPEISTYKA	5 562	690	8,06
17	ARCHITEKTURA WNĘTRZ	5 279	1 547	3,41
18	EKONOMIA	5 148	720	7,15
19	WETERYNARIA	4 883	573	8,52
20	KULTUROZNAWSTWO	2 948	530	5,56

„Złote” kwalifikacje

Analizy wskazują kilka obszarów niemalże gwarantujące zatrudnienie oraz godziwe zarobki. Jednym z nich jest **branża finansowa**. Osoby o takim profilu wykształcenia znajdują zatrudnienie w działach księgowości, finansów, w kadrach, jak również w instytucjach finansowych - w bankach i w firmach ubezpieczeniowych. Perspektywa czasowa tej prognozy dotyczy najbliższych 10-20 lat i wiąże się chociażby z planowanymi i już dokonanymi przeniesieniami centrów księgowych, rozliczeniowych ogólnoswiatowych koncernów do Polski.

Duży wzrost zatrudnienia nastąpi w usługach związanych z obsługą nieruchomości, w usługach związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, w gastronomii i hotelarstwie. **Rynek usług** jako takich będzie się w Polsce rozwijał bardzo dynamicznie co znajdzie swoje przełożenie na wzrost zatrudnienia w tej gałęzi gospodarki. Bardzo duży wpływ na rynek pracy będą miały zmiany demograficzne i społeczne, które zachodzą w Polsce. Obecnie ludzie zaczynają zwracać coraz większą uwagę na swój wygląd, wagę, zdrowie. Dlatego więc mało popularne do tej pory profesje masażysty czy dietetyka awansują do grona "złotych" zawodów.

Potrzebni będą także **lekarze**. I nie wynika to tylko z wyjazdów polskich specjalistów, którzy znajdują zatrudnienie za granicą, ale równie dlatego, że będziemy domagać się lepszej opieki medycznej. Analitycy wskazują także na sferę **działalności naukowej** prowadzonej w instytucjach naukowych i na uczelniach jako potencjalny obszar wzrostu zatrudnienia.

Inżynier - zawód przyszłości

Od pewnego czasu tacy potentaci jak Dell czy Siemens przenoszą do Polski swoje fabryki wzrasta także popyt na inżynierów różnych specjalności. Poszukiwani są także architekci oraz urbaniści. Napływ nowych inwestycji zagranicznych, jak również dobra kondycja polskiej gospodarki znajdują odzwierciedlenie w zwiększonym zainteresowaniu zatrudnianiem inżynierów - absolwenci uczelni technicznych nie muszą się więc obawiać o zatrudnienie. Według pracowników „Banku Danych o Inżynierach” przewidywany jest ciągły wzrost zatrudnienia w branży technicznej. Duży inwestorzy zagraniczni związani z nowoczesnymi technologiami oferują pracę inżynierom czy informatykom. Potrzebni będą też mechanicy maszyn i urządzeń oraz pracownicy branży budowlanej.

Niewątpliwie, wykształcenie techniczne to dobra lokata na przyszłość. Starzejące się społeczeństwo oraz już teraz występujący deficyt inżynierów a także niepokojąco spadające zainteresowanie studiami technicznymi, mogą spowodować problemy z zapelnieniem wakatów wymagających kompetencji technicznych. Taka sytuacja powoduje, że rynek pracy inżynierów będzie rynkiem pracownika, dyktującego swoje warunki.

Wraz z postępowaniem technologicznym i rozwojem techniki zmieniają się oczekiwania pracodawców poszukujących kadry dopasowanej do bieżących potrzeb. Powodem są wyraźne cykle występujące szczególnie w dziedzinach związanych z techniką, a warunkowane bieżącą koniunkturą i kondycją poszczególnych gałęzi przemysłu. Rozwój nowych technologii a także podlegające szybkim i czasem nieoczekiwanym zmianom innowacje w technice nie ułatwiają prognozowania.

Poniżej zamieszczamy informacje dotyczące specjalizacji, które powinny być szczególnie rozwojowe w najbliższych latach.

Budownictwo – branża, która po okresie przejściowej stagnacji znów nabiera rozpędu. Nadchodzące lata to zdecydowany rozwój budownictwa drogowego, dotyczący projektowania jak i wykonawstwa. Wzrasta zainteresowanie firm budowlanych specjalistami inżynierii lądowej z doświadczeniem w branży telekomunikacyjnej wynikające z realizacji inwestycji w zakresie telefonii komórkowej czwartej generacji.

Informatyka, telekomunikacja, Internet – branże, które pracę zapewnią na długo. Technologia IT rozprzestrzeniła się praktycznie na każdą dziedzinę gospodarki i życia – stąd wynika ogromny potencjał tego obszaru i wzrastające zainteresowanie specjalistami, w szczególności obsługującymi Internet, hurtownie danych, systemy operacyjne oraz systemy bezpieczeństwa. Sposobem na pewne miejsce pracy także w przyszłości może być wybranie ścisłej specjalizacji w jednej z dziedzin informatyki lub połączenie wiedzy informatycznej z nieco od niej odległą dziedziną, np. ekonomią, biologią, czy medycyną.

Ochrona środowiska oraz pozyskiwanie tak zwanej „zielonej” energii – w Polsce pozostawiają wiele do życzenia, w Unii Europejskiej są priorytetem. Dotacje przeznaczone na ochronę środowiska oraz rozwój infrastruktury dla odnawialnych źródeł energii (OZE) wymagają racjonalnego gospodarowania i współpracy z ekspertami w tej dziedzinie.

Produkcja – sfera wymagająca pracy wielu specjalistów. Szczególne zainteresowanie firm produkcyjnych skierowane jest i będzie na absolwentów kierunków mechanicznych i elektrotechnicznych oraz specjalistów tych kierunków z doświadczeniem np. w kontroli jakości i utrzymaniu ruchu.

Logistyka – specjalność o dużym potencjale rozwojowym. Osoby pracujące w tych działach zapewniają koordynację np. w obszarze dostaw materiałów, czy przepływu informacji co gwarantuje ciągłość pracy całej firmy. Specjalista ds. logistyki będzie wkrótce nie do zastąpienia w każdej większej firmie.

Nie każdemu studia inżynierskie pasują, należy jednak pamiętać, że pracodawcy przychylniej patrzą na osoby, które ukończyły tzw. twarde kierunki, czyli takie, które dają gruntowną wiedzę z wąskiego zakresu. Dzieje się tak dlatego, że wszystkie kierunki, na których przekazywana jest wiedza ogólna, w żaden sposób nie usystematyzowana i konkretna, mogą obniżać wiarygodność ich absolwentów jako potencjalnych pracowników. Najbardziej rozchwytywani są specjaliści – osoby, które skończyły bardzo mocno ukierunkowujące studia. I tacy ludzie w przyszłości będą mieli raczej niewielkie trudności ze znalezieniem pracy. *Niewątpliwie jeśli wiedza fundamentalna w wybranej dziedzinie nauki zostanie opanowana, to nie należy się obawiać o pozycję zawodową. Solidne wykształcenie jest doceniane przez pracodawców i ułatwia ewentualne przekwalifikowanie poprzez dodatkowe kursy, czy studia podyplomowe* – twierdzi Dariusz Żebrowski Dyrektor ds. Rekrutacji „Banku Danych o Inżynierach” tym niemniej podkreśla również, że - *Przy wyborze kierunku studiów nie należy się kierować jedynie prognozami rynku pracy. Ważne są także własne zdolności, predyspozycje i zamiłowania. Nie możemy przecież wszyscy pracować jako specjaliści ds. logistyki.*”

Myśląc o zdobywaniu przyszłości, warto się kształcić w następujących dziedzinach:

- biotechnologia
- mechatronika
- ochrona i opieka zdrowotna
- edukacja, informacja
- rozrywka
- nowoczesne operacje finansowe oraz handel elektroniczny
- obsługa procesów integracji regionalnej.

Ciągłe szkolenia

Edukacja to kolejna dziedzina, w której według specjalistów potrzebni będą pracownicy. Firmy szkoleniowe będą zatrudniać trenerów - specjalistów w danej dziedzinie z przygotowaniem pedagogicznym z zakresu uczenia dorosłych. Duży wzrost zapotrzebowania na pracowników widać w edukacji z wykorzystaniem technologii informatyczno-komunikacyjnych (e-learning) oraz internetu (webeducation).

Łączenie umiejętności

Niezwykle ważna dla pracowników będzie zdolność łączenia różnych kwalifikacji. W każdym zawodzie coraz bardziej potrzebni będą tacy ludzie, którzy dobrze komunikują się z klientami firmy oraz zespołem, w którym pracują.

Ciekawe kierunki

Warto pomyśleć także o studiach na ciekawych, czy też mniej popularnych kierunkach. Ich absolwenci mają czasami większe szanse na znalezienie dobrej pracy, niż inni. Warto zaryzykować i wybierając kierunek studiów, śmiało realizować swoje zainteresowania, pasje.

Poniżej przedstawiono krótkie opisy kilku ciekawych, niebanalnych kierunków:

Lp.	Nazwa kierunku studiów	Opis
1	Filologia fińska	Studenci filologii fińskiej zdobywają wiedzę i umiejętności z różnych dziedzin języka fińskiego i angielskiego/niemieckiego, a także w zakresie historii Skandynawii, literatury fińskiej, historii, polityki, geografii i kultury Finlandii.
2	Mongolistyka i Tybetologia	Studia w zakresie kultury i języka klasycznego i współczesnego mongolskiego, klasycznego i współczesnego tybetańskiego, literatury, historii i religii Mongolii i Tybetu. Jako drugi język orientalny można wybrać mandżurski lub turecki.
3	Afrykanistyka	Studia w zakresie kultur i języków Afryki. Studenci uczą się języka hausa, suahili i amharskiego oraz zespołu zagadnień filologiczno-kulturowych związanych z obszarem językowym i z Afryką Subsaharyjską jako całością.
4	Japonistyka	Studia japonistyczne przygotowują specjalistów w zakresie języka japońskiego, historii, literatury i kultury Japonii.
5	Sinologia	Studia w zakresie kultury i języka chińskiego, a także literatury współczesnej i klasycznej oraz historii Chin.
6	Aktuariusz na kierunku Matematyka Finansowa	Studia przygotowują przede wszystkim do biegłego stosowania rachunku ubezpieczeniowego. Ich tematyka obejmuje m.in. podstawowe zagadnienia matematyki, matematyki finansowej, rachunku prawdopodobieństwa, statystyki, teorii ryzyka oraz zarządzania portfelem
7	Kognitywistyka	Multidyscyplinarna nauka o umyśle i procesach poznawczych. Zajmuje się badaniem i wyjaśnianiem m.in. takich procesów mentalnych, jak: percepcja, reprezentacja, emocje, świadomość, pamięć, rozumowanie, mowa, komunikacja.
8	Lotnictwo i Kosmonautyka	Studia na kierunku Lotnictwo i Kosmonautyka zapewniają wykształcenie odpowiadające potrzebom współczesnego przemysłu lotniczego oraz innych przemysłów o wysokim nasyceniu nowoczesną technologią, linii lotniczych w zakresie eksploatacji oraz ośrodków naukowych
9	Oceanografia	Studenci zdobywają wiedzę o zjawiskach i procesach zachodzących w morzach i oceanach. Program nauczania na pierwszych dwóch latach studiów obejmuje przedmioty ogólne, takie jak: matematyka, fizyka, chemia, biologia i geologia na poziomie niezbędnym dla studiów
10	Reżyseria dźwięku	Specjalności: reżyseria muzyczna, reżyseria dźwięku w filmie i telewizji. Absolwenci mogą pracować jako reżyserzy lub realizatorzy dźwięku w rozgłośniach radiowych i telewizyjnych, firmach nagraniowych, teatrach muzycznych, jako operatorzy dźwięku w filmie
11	Protetyka słuchu	Studenci poznają zasady działania aparatów słuchowych, metody ich dopasowywania oraz uczą się diagnozy uszkodzeń słuchu. Program studiów obejmuje techniki prognozowania oraz redukcji hałasu mające zastosowanie w przemyśle, transporcie, budownictwie, architekturze.

Okiem pracodawcy – najpopularniejsze i najlepiej oceniane kierunki

Prawo

Praktycznie każda firma potrzebuje prawników. Należy jednak zwrócić uwagę na konieczność ustawicznej edukacji i inwestowania w siebie po uzyskaniu dyplomu. Samo ukończenie studiów prawniczych nie gwarantuje zdobycia dobrej pracy. Dlatego już na studiach należy określić dziedzinę w jakiej czujemy się najlepiej, i pogłębiać wiedzę z jej obszaru.

Ekonomia

Kierunki ekonomiczne nie należą do najpopularniejszych studiów, mimo to pracodawcy bardzo je sobie cenią. Podobnie jednak jak i inne obszary kształcenia podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez absolwentów ekonomii jest dziś koniecznością.

Studia pozwalające optymistycznie patrzeć w przyszłość

Medycyna

Wybierając kierunek lekarski, adept sztuki medycznej nie może zapominać, że te legendarnie już trudne studia to dopiero początek drogi do zostania lekarzem. Tak jak studia prawnicze, również medycyna wymaga nieustannego inwestowania w siebie. Oczywiście samo jej ukończenie, pozwoli nam znaleźć zatrudnienie w zawodzie przedstawiciela medycznego bądź farmaceutycznego. Jeżeli jednak ktoś marzy o tym, aby zostać lekarzem, musi jeszcze ukończyć specjalizację i odbyć odpowiednią ilość staży. Dobra wiadomość jest taka, że pracę ma zapewnioną, ponieważ lekarzy niewątpliwie w Polsce brakuje. Ale niestety to ogromne zapotrzebowanie nie przekłada się na zarobki – przynajmniej w państwowej służbie zdrowia.

Farmacja

Biorąc pod uwagę ilość firm farmaceutycznych, które weszły na rynek polski, oraz ilość otwieranych aptek, absolwenci tego kierunku nie powinni narzekać na brak propozycji. Mogą mieć za to problemu ze znalezieniem pracy niezwiązanej z kierunkiem studiów.

Stosunki międzynarodowe

Kierunek oferujący wiele możliwości – od pracy w administracji publicznej przez międzynarodowe koncerty aż do pracy w strukturach międzynarodowych Unii Europejskiej czy Organizacji Narodów Zjednoczonych. Absolwenci tych studiów, oprócz znajomości minimum dwóch języków obcych, mogą się bowiem pochwalić dosyć gruntowną, kulturoznawczą i ekonomiczną wiedzą o rynku europejskim i amerykańskim.

Kierunki studiów nie cieszące się dobrą opinią pracodawców

Psychologia

Być może wynika to z panującej wśród pracodawców opinii, że na kierunku tym studiuja ludzie, którzy mają ze sobą problemy i dlatego poszli na te studia. Jednak mimo wszystko, studiowanie psychologii dostarcza szerokiej, interdyscyplinarnej wiedzy na temat człowieka; absolwenci mogą znaleźć zatrudnienie jako trenerzy czy pracownicy działów HR.

Kulturoznawstwo

Te ostatnio coraz popularniejsze studia są odbierane przez pracodawców jako jeden z kierunków przyciągających ludzi, którzy nie bardzo wiedzą, co ze sobą zrobić, nie mają pomysłu na siebie. Jeżeli rzeczywiście nie jesteśmy pewni, co chcemy robić w życiu, zdecydowanie lepiej skończyć filologię, a kulturoznawstwo robić fakultatywnie. Filologia jest zaliczana do grona kierunków twardych i dlatego jest lepiej postrzegana na rynku pracy.

Politologia

To również kierunek niekoniecznie dobrze postrzegany przez pracodawców. Panuje wśród nich przekonanie, że absolwenci politologii mają wiedzę ogólną, ale tak naprawdę nic nie wiedzą. Część z nich na pewno znajdzie zatrudnienie w strukturach państwowych, wspomagając posłów, partie, stanowiąc zaplecze merytoryczne partii.

Socjologia

Socjologia znajduje się pomiędzy dwoma biegunami. Na pewno jest już bardziej kierunkowa niż politologia czy kulturoznawstwo. I daje dużą gwarancję znalezienia pracy w marketingu, w działach HR czy w instytucjach zajmujących się badaniem rynku i opinii publicznej.

Zamiast zakończenia, czyli wypowiedzi profesorów uczelni wyższych (*)

Profesor dr hab. Stefan Wrzosek, Prorektor ds. dydaktyki **Akademii Ekonomicznej** im. Oskara Langego we Wrocławiu: „... uważam, że gama zawodów przyszłości jest ogromna. Zaliczę do tej grupy ambitne i nowoczesne zawody techniczne oraz te związane z ekonomią i humanistyką. Będzie też zapotrzebowanie na znawców spraw finansowych w samorządach, bankach i zwykłych firmach.”

Profesor dr hab. Stefan Forlicz, Rektor **Wyższej Szkoły Bankowej** we Wrocławiu: „Zawody przyszłości to te związane z naukami ścisłymi i ekonomicznymi. Ale obok pracy dla

teleinformatyków i informatyków przyszłość mają zawody związane z efektem starzenia się społeczeństwa. Specjalistów potrzeba także w sektorze bankowości. Zwłaszcza analityków ryzyka i analityków kredytowych. Na ich usługi popyt będzie rósł.”

Profesor dr hab. Dariusz Doliński, **Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej**: „Rację mają kandydaci, którzy wybierając wykształcenie kierują się własnymi pasjami, a nie analizami rynku pracy. Bo prognozy albo nie sprawdzają się, albo wzajemnie się wykluczają. Tymczasem ludzie naprawdę dobrze potrafią zrealizować swoje marzenia w każdym zawodzie i do tego umieją zarobić jeszcze pieniądze. W Polsce (w porównaniu z krajami Europy Zachodniej i USA) o połowę mniej osób pracuje w szeroko rozumianym sektorze usług. Dlatego z tej perspektywy można powiedzieć, że szczególnie przyszłościowe są kierunki, które uczą nas kontaktów z innymi ludźmi. Trzeba też zauważyć, że co roku w Polsce psychologię kończy kilka tysięcy absolwentów. Mając konkretne, praktyczne i przydatne w dzisiejszym świecie wykształcenie znajdują zatrudnienie w bardzo różnych branżach. Pracują w kadrach, działach marketingu, w agencjach badania rynku, w reklamie, zajmują się aktywizacją bezrobotnych. Dla przykładu, trudno jest dzisiaj wyobrazić sobie wybitnego sportowca, albo polityka, który nie miałby kontaktu z psychologiem. (...) Każdy obywatel naszego kraju będzie miał coraz częściej do czynienia z instytucjami Unii Europejskiej, Absolwent europeistyki (...) nie tylko będzie wiedział "jak szukać unijnych pieniędzy", tj. jak pisać projekty, czy sporządzać biznesplany, ale nauczy się sztuki prowadzenia negocjacji i mediacji, a także komunikatywności i kreatywności. Będzie zatem posiadał wiedzę i umiejętności przydatne w bardzo wielu firmach i organizacjach.”

Profesor dr hab. Robert Kwaśnica, Rektor **Dolnośląskiej Szkoły Wyższej Edukacji TWP** we Wrocławiu: „Zawód przyszłości? Trzeba mieć nadprzyrodzone zdolności, żeby odpowiedzieć na to pytanie. Zamiast przewidywać zawody przyszłości należałoby raczej mówić o tych cechach wykształcenia, które otwierają absolwentów na to, co nowe i okazują się pomocne w aktywnym zachowaniu na rynku pracy. Przede wszystkim musi to być wykształcenie interdyscyplinarne, oparte na szerokich podstawach teoretycznych - jest to możliwe na poziomie studiów magisterskich. Ale także wykształcenie w ramach studiów pierwszego stopnia (licencjat) dając przygotowanie do pracy dzisiaj nie może ograniczać myślenia w ramach jakichś zamkniętych kompetencji zawodowych, lecz musi dawać umiejętności szybkiej adaptacji i zmiany. Poza tym zawody przyszłości na pewno będą od nas wymagały znajomości realiów życia poza Polską. Bo praca za granicą lub ścisła współpraca z innymi krajami będzie czymś coraz bardziej powszechnym. Oczywiście będzie rozwijał się sektor usług (także tych związanych z szeroko pojętą edukacją), a ukończenie studiów podyplomowych będzie kontynuacją nauki, a nie jej uzupełnieniem. Dla mnie

przykładem wykształcenia otwartego na przyszłość jest m.in. kulturoznawstwo. Jeśli absolwent tego kierunku potrafi zostać naukowcem, radzi sobie w mediach, albo potrafi prowadzić własny biznes - to jest to dobra rekomendacja.”

Prof. dr hab. Ryszard Cach, Prorektor ds. Nauczania **Uniwersytetu Wrocławskiego**: „Nie odważyłbym się jednoznacznie wskazać zawód przyszłości. Prognozy pojawiające się w naszych mediach zapożyczane są często z badań przeprowadzanych w USA, lub z prognoz krajów zachodnioeuropejskich. Prognozy takie nie są w pełni miarodajne dla osób, które na polski rynek pracy wejdą po ukończeniu studiów, a więc już za pięć lat. Przykładem może tu być biotechnologia. Absolwenci tych studiów mają poważne trudności w znalezieniu pracy zgodnej z ich kwalifikacjami, podczas gdy w Europie Zachodniej i USA firmy biotechnologiczne powstają jak grzyby po deszczu. Można oczywiście zakreślić pewne pola, którymi nasza młodzież powinna być zainteresowana. Takim obszarem jest ciągle informatyka i wszystko, co wiąże się ze stosowaniem i rozwojem technologii informatycznych. To są nowoczesne nauki biologiczne z biotechnologią, biochemią i genetyką na czele. To są wszelkie nauki inżynierskie, bez których nasza cywilizacja obejść się nie może, które cywilizację tworzyły i rozwijają, a w których skala kształcenia wydaje się być zbyt mała w stosunku do prognozowanych potrzeb. To są wreszcie niektóre nauki humanistyczne i społeczne, niezbędne dla właściwej organizacji życia współczesnego społeczeństwa. Obok tego jest wiele zawodów, na które zapotrzebowanie było jest i będzie. Najlepsi, niezależnie od dyscypliny, będą sobie radzić. Na współczesnym rynku pracy często ważniejsze są umiejętności o charakterze ogólnym, związane niezbyt ściśle z konkretnym kierunkiem studiów. Mam na myśli np. umiejętność formułowania problemów, analitycznego myślenia, organizowania zespołu do pracy nad jakimś zagadnieniem, komunikatywność (w tym znajomość języków obcych), umiejętność korzystania z technologii informatycznych, czy wreszcie umiejętność uczenia się rzeczy nowych. Różne studia w różnym stopniu kształcą te umiejętności.”

(*) – materiał pochodzi z artykułu Wykształcenie przyszłości? Kto będzie miał szansę?

Opracowano na podstawie:

1. Gowieńczyk P., oraz Zamęta M., Wykształcenie przyszłości? Kto będzie miał szansę?
Artykuł zamieszczony na portalu kierunkistudiow.pl.
2. Rawińska M., Po jakich studiach jest praca.
3. Monitoring zawodów.

Inne źródła:

www.bdi.com.pl

www.kierunkistudiow.pl

dane Rządowego Centrum Studiów Strategicznych